

अल्लाह केन 1म से जो बड़ा मेहेरबान और रहम वाला है

कुरआन और नमाज़ को समझना शुरू कीजिये आसान तरीके से

शॉर्ट कोर्स

वर्क बुक **WORKBOOK**

इस में हर सबक के लिये प्रेक्टिस शीट दिये गये हैं. उन को पुर कीजिये /
अल्लाह ने कलम के जरिये सिखाने का ज़िक्र किया है,
तो फिर कलम का इस्तेमाल कीजिये /

اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ * الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ *
عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ *

पढ़िए और आप (स.) का रब सब से बड़ा करीम है,
जिस ने कलम से सिखाया,
इन्सान को सिखाया जो वह न जानता था ।

कुरआन (96:3-5)

सबक - 0 कुछ अहेम बातें

तरजुमा (अनुवाद) कीजिये ।

1: كِتَابٌ	أَنْزَلْنَاهُ	إِلَيْكَ	مُبَارَكٌ
لِيَذَّبَرُوا	آيَاتِهِ	وَلِيَتَذَكَّرَ	أُولُوا الْأَلْبَابِ (ص: 29)

2: وَلَقَدْ	يَسِّرْنَا	الْقُرْآنَ	لِلذِّكْرِ
فَهَلْ	مِنْ مُذَكِّرٍ (قمر: 17, 22, 32, 40)		

3: خَيْرُكُمْ	مَنْ	تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ	وَعَلَّمَهُ (بخاری)

=====

1:	إِنَّمَا الْأَعْمَالُ	بِالنِّيَّاتِ	(بخاری)

2:	رَبِّ	زِدْنِي	عِلْمًا (طه : 114)

3:	الَّذِي	عَلَّمَ	بِالْقَلَمِ (العلق: 4)

4:	أَيُّكُمْ	أَحْسَنُ	عَمَلًا (الملك: 2)

सबक - 1 सूरह अल-फ़ातिहा (आयात -1-4)

1. तरजुमा (अनुवाद) कीजिये ।

الرَّحِيمِ	مِنَ الشَّيْطَانِ	بِاللَّهِ	أَعُوذُ
***** سورة الفاتحة: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *****			
الرَّحِيمِ (1)	الرَّحْمَنِ	اللَّهُ	بِسْمِ
الْعَالَمِينَ (2)	رَبِّ	اللَّهُ	الْحَمْدُ
الدِّينِ (4)	يَوْمِ	مَالِكِ	الرَّحِيمِ (3)

1. ग्रामर : तरजुमा (अनुवाद) कीजिये ।

Detached / Personal Pronouns ज़मीरें	No.	Per- son
هُوَ	sr.	3 rd
هُمْ	pl.	
أَنْتَ	sr.	2 nd
أَنْتُمْ	pl.	
أَنَا	sr.	1 st
نَحْنُ	dl., pl.	

सबक - 2 सूरह अल-फ़ातिहा (आयात -5-7)

तरजुमा (अनुवाद) कीजिये ।

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ				
إِيَّاكَ	نَعْبُدُ	وَإِيَّاكَ	نَسْتَعِينُ (5)	اهْدِنَا
الصِّرَاطَ	الْمُسْتَقِيمَ (6)	صِرَاطَ	الَّذِينَ	أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ
غَيْرِ	الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ	وَلَا	الضَّالِّينَ (7)	

ग्रामर : तरजुमा कीजिये ।

Pronouns (with examples) ज़मीर मिसालों के साथ	No.	Per-son
هُوَ مُسْلِمٌ	sr.	3 rd
هُمْ مُسْلِمُونَ	pl.	
أَنْتَ مُسْلِمٌ	sr.	2 nd
أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ	pl.	
أَنَا مُسْلِمٌ	sr.	1 st
نَحْنُ مُسْلِمُونَ	dl., pl.	

इन अरबी अलफ़ाज़ की जमा बनाइये ।

كَافِر:

صَالِح:

مُؤْمِن:

مُنَافِق:

مُشْرِك:

सबक – 3 सूरह 103 अल-अस्र

तरजुमा कीजिये ।

سورة العصر: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ					
وَالْعَصْرِ (1)	إِنَّ	الْإِنْسَانَ	لَفِي	خُسْرٍ (2)	إِلَّا
الَّذِينَ	آمَنُوا	وَعَمِلُوا	الصَّالِحَاتِ	وَتَوَصَّوْا	
بِالْحَقِّ		وَتَوَصَّوْا		بِالصَّبْرِ (3)	

ग्रामर: तरजुमा कीजिये ।

book ... + كِتَاب	way of life ... + دِين	ربّ + ...	Attached/Possessive	No.	Person
كِتَابُهُ	دِينُهُ	رَبُّهُ	هـ---هـ	sr.	3 rd
كِتَابُهُمْ	دِينُهُمْ	رَبُّهُمْ	هـ---هـم	pl.	
كِتَابُكَ	دِينُكَ	رَبُّكَ	ك---ك	sr.	2 nd
كِتَابُكُمْ	دِينُكُمْ	رَبُّكُمْ	ك---كم	pl.	
كِتَابِي	دِينِي	رَبِّي	ي---ي	sr.	1 st
كِتَابُنَا	دِينُنَا	رَبُّنَا	نَا---نا	dl., pl.	

इन अरबी अलफ़ाज़ की मुअन्नस लिखिये और इन्की जमा बनाइये ।

صَالِح ←

مُؤْمِن ←

مُسْلِم ←

مُنَافِق ←

مُشْرِك ←

كَافِر ←

सबक - 4 सूरह 110 अन-नस्र

तरजुमा कीजिये ।

***** سورة الفتح : بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *****			
وَإِذَا	جَاءَ	نَصَرَ اللَّهُ	وَالْفَتْحُ (1)
وَرَأَيْتَ	النَّاسَ	يَدْخُلُونَ	فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا (2)
فَسَبِّحْ	بِحَمْدِ	رَبِّكَ	
وَاسْتَغْفِرْهُ	إِنَّهُ	كَانَ تَوَّابًا (3)	

ग्रामर: हरुफ़ जर का इसतेमाल करते हुये नीचे के टेबिल को भरिये ।

ضمائر	For लिये	from साथ	about से, बारे में	with साथ	नीचे दिये गये चार हरुफ़ जरी मिसालों को लिखिये ।
هـ - هـ					ل:
هم					من:
ك					عن:
كم					مع:
ي					ये याद रहे कि जब ये हरुफ़ जर, फ़ैल, इस्म, फ़ाइल इस्म मफ़ऊल के साथ आये तो इसके मानि बदल सकते हैं ।
نا					
ها					

सबक – 5

ग्रामर: मज़ीद 4 हरूफ़ जर का इस्तेमाल करते हुये नचि के टेबिल को भरिय ।

नीचे दिये गये चार हरूफ़ जरी मिसालों को लिखिये । بِ: فِي: عَلَى: إِلَى: ये याद रहे कि जब ये हरूफ़ जर, फ़ेल, इस्म, फ़ाइल इस्म मफ़ऊल के साथ आये तो इसके मानि बदल सकते हैं ।					ضمائر
					هـ - هـ
					هم ---
					ك ---
					كم ---
					ي ---
					نا ---
					ها -

हरूफ़ जर की मिसालों का तरजुमा कीजिये ।

- कभी हरूफ़ जर की ज़रूरत अरबी में पड़ती है मगर दूसरी जुबान में नहीं ,

	يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ
	اغْفِرْ لِي

- कभी हरूफ़ जर की ज़रूरत अरबी में नहीं पड़ती है मगर दूसरी जुबान में पड़ती है .

	وَأَرْحَمَنِي
	قَنِي عَذَابَكَ

सबक – 6 सूरह 112 अल-इख़लास

1. तरजुमा कीजिये ।

***** سورة الإخلاص : بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *****				
قُلْ	هُوَ	اللَّهُ	أَحَدٌ (1)	اللَّهُ
الصَّمَدُ (2)	لَمْ يَلِدْ	وَلَمْ	يُولَدْ (3)	
وَلَمْ يَكُنْ	لَهُ	كُفُوًا	أَحَدٌ (4)	

ग्रामर: तरजुमा कीजिये ।

Past Tense فَعَلَ مَاضِي	No.	Person
فَعَلَ	sr.	3 rd
فَعَلُوا	pl.	
فَعَلْتَ	sr.	2 nd
فَعَلْتُمْ	pl.	
فَعَلْتُ	sr.	1 st
فَعَلْنَا	pl.	

सबक - 7 सूरह 113 अल-फलक

तरजुमा कीजिये ।

***** سورة الفلق : بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *****					
قُلْ	أَعُوذُ	بِرَبِّ	الْفَلَقِ (1)	مِنْ	شَرِّ
مَا	خَلَقَ (2)	وَمِنْ	شَرِّ	غَاسِقٍ	إِذَا
وَقَبَ (3)	وَمِنْ شَرِّ	النَّفَّاثَاتِ	فِي الْعُقَدِ (4)		
وَمِنْ شَرِّ	حَاسِدٍ	إِذَا	حَسَدَ (5)		

ग्रामर: तरजुमा कीजिये ।

فِعْلٌ مَاضِي Past Tense	No.	Person
فَعَلَ	sr.	3 rd
فَعَلُوا	pl.	
فَعَلْتَ	sr.	2 nd
فَعَلْتُمْ	pl.	
فَعَلْتُ	sr.	1 st
فَعَلْنَا	dl., pl.	

सबक – 8 सूरह 114 अन-नास

1. तरजुमा कीजिये ।

***** سورة النَّاس : بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *****					
قُلْ	أَعُوذُ	بِرَبِّ	النَّاسِ (1)	مَلِكِ	النَّاسِ (2)
	إِلَهُ النَّاسِ (3)	مِنْ شَرِّ	الْوَسْوَاسِ		
	الْخَنَّاسِ (4)	الَّذِي	يُوسُوسُ		
فِي صُدُورِ	النَّاسِ (5)	مِنَ الْجِنَّةِ	وَالنَّاسِ (6)		

ग्रामर: तरजुमा कीजिये ।

Imperfect tense فِعْلٌ مُضَارِعٌ	Past Tense فِعْلٌ مَاضِي	Person
يَفْعَلُ	فَعَلَ	3 rd
يَفْعَلُونَ	فَعَلُوا	
تَفْعَلُ	فَعَلْتَ	2 nd
تَفْعَلُونَ	فَعَلْتُمْ	
أَفْعَلُ	فَعَلْتُ	1 st
نَفْعَلُ	فَعَلْنَا	

सबक – 9

ग्रामर: तरजुमा कीजिये ।

Imperfect tense فِعْلٌ مُضَارِعٌ	Past Tense فِعْلٌ مَاضِي	Person
يَفْعَلُ	فَعَلَ	3 rd
يَفْعَلُونَ	فَعَلُوا	
تَفْعَلُ	فَعَلْتَ	2 nd
تَفْعَلُونَ	فَعَلْتُمْ	
أَفْعَلُ	فَعَلْتُ	1 st
نَفْعَلُ	فَعَلْنَا	

सबक – 10 सूरह 109 अल काफिरून

1. तरजुमा कीजिये ।

***** سورة الكافرون : بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *****					
قُلْ	يَا أَيُّهَا	الْكَافِرُونَ (1)	لَا أَعْبُدُ	مَا	تَعْبُدُونَ (2)
وَلَا أَنْتُمْ	عَابِدُونَ	مَا	أَعْبُدُ (3)		
وَلَا أَنَا	عَابِدٌ	مَا	عَبَدْتُمْ (4)		
وَلَا أَنْتُمْ	عَابِدُونَ	مَا	أَعْبُدُ (5)		
لَكُمْ	دِينُكُمْ	وَلِي	دِينِ (6)		

ग्रामर: तरजुमा कीजिये ।

He (Allah) created... + خَلَقَ	Attached/Possessive (with a VERB)	No.	Person
خَلَقَهُ	هـ-- هـ--	sr.	3 rd
خَلَقَهُمْ	هـ-- هـ--	pl.	
خَلَقَكَ	ك-- ك--	sr.	2 nd
خَلَقَكُمْ	ك-- ك--	pl.	
خَلَقَنِي	نـ-- نـ-- ***	sr.	1 st
خَلَقْنَا	نَا-- نَا--	dl., pl.	

Imperative أَمْرٌ	Negative Imperative نَهْيٌ
افْعَلْ	لَا تَفْعَلْ
افْعَلُوا	لَا تَفْعَلُوا

सबक - 11 वजू (नमाज़ के अज़कार)

तरजुमा कीजिये ।

***** वजू से पेहले की दुआ (Wudu) *****				
بِسْمِ		اللّٰهُ		
***** वजू के बाद की दुआ (Wudu) *****				
أَشْهَدُ	أَنَّ	لَا	إِلَهَ	إِلَّا
وَحْدَهُ	لَا شَرِيكَ	لَهُ	وَأَشْهَدُ	أَنَّ
مُحَمَّدًا	عَبْدُهُ	وَرَسُولُهُ	اللَّهُمَّ	اجْعَلْنِي
مِنَ	التَّوَّابِينَ	وَاجْعَلْنِي	مِنَ	الْمُتَطَهِّرِينَ

ग्रामर: तरजुमा कीजिये ।

فَاعِلُونَ، فَاعِلِينَ:

فَاعِل :

مَفْعُولُونَ، مَفْعُولِينَ

مَفْعُول :

فَعْل :

सबक – 12 इकामत और सना

तरजुमा कीजिये ।

*** इकामत ***			
اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ ۞		أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ۞	
أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ۞		حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ ۞	
حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ ۞		قَدْ	قَامَتِ الصَّلَاةُ ۞
اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ ۞		لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ۞	
***** 4. सना *****			
سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ	وَبِحَمْدِكَ	وَتَبَارَكَ اسْمُكَ	وَتَعَالَى جَدُّكَ
وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ			

ग्रामर: فَعَلَ के 18 सेगे जो आपने क्लास में सीखे और 3 असमा लिखिये (करने वाला, जिस पर असर पड़ा, काम का नाम), और मुअन्नस के दो सेगे भी ।

सबक – 13 रुकू, सजुद व तशहहुद

तरजुमा कीजिये ।

***** रुकू के अज़कार / raising up *****				
سُبْحَانَ	رَبِّي	الْعَظِيمِ	سَمِعَ اللَّهُ	لِمَنْ
حَمْدُهُ	رَبَّنَا	وَلَكَ	الْحَمْدُ	
***** सजदा के अज़कार (Prostration) *****				
سُبْحَانَ	رَبِّي	الْأَعْلَى		
***** तशहहुद *****				
اَلتَّحِيَّاتُ	لِلَّهِ	وَالصَّلَوَاتُ	وَالطَّيِّبَاتُ	
اَلسَّلَامُ	عَلَيْكَ	أَيُّهَا النَّبِيُّ	وَرَحِمَتُ اللَّهِ	وَبَرَكَاتُهُ،
اَلسَّلَامُ	عَلَيْنَا	وَعَلَى	عِبَادِ اللَّهِ	الصَّالِحِينَ
أَشْهَدُ أَنْ	لَا إِلَهَ	إِلَّا اللَّهُ		
وَأَشْهَدُ أَنَّ	مُحَمَّدًا	عَبْدُهُ	وَرَسُولُهُ	

ग्रामर : ²⁹فَتْح के सेगे लिखिये ।

³⁴⁶جَعَلَ के सेगे लिखिये ।

सबक – 14 दरुद

तरजुमा कीजिये ।

***** दरुद *****				
اَللّٰهُمَّ	صَلِّ	عَلٰى مُحَمَّدٍ	وَعَلٰى	اٰلِ مُحَمَّدٍ
كَمَا صَلَّيْتَ	عَلٰى اِبْرَاهِيْمَ	وَعَلٰى	اٰلِ	اِبْرَاهِيْمَ
اِنَّكَ	حَمِيْدٌ	مَّجِيْدٌ		
اَللّٰهُمَّ	بَارِكْ	عَلٰى مُحَمَّدٍ	وَعَلٰى	اٰلِ مُحَمَّدٍ
كَمَا	بَارَكْتَ	عَلٰى اِبْرَاهِيْمَ	وَعَلٰى	اٰلِ اِبْرَاهِيْمَ
اِنَّكَ	حَمِيْدٌ	مَّجِيْدٌ		

ग्रामर : ⁹²نَصَرَ के सेगे लिखिये ।

²⁴⁸خَلَقَ के सेगे लिखिये ।

सबक – 15 दरुद के बाद की दुआ

तरजुमा कीजिये ।

***** दरुद के बाद की दुआ *****				
اللَّهُمَّ	إِنِّي	ظَلَمْتُ	نَفْسِي	ظُلْمًا كَثِيرًا
وَلَا	يَعْفُرُ	الدُّنُوبَ	إِلَّا أَنْتَ	فَاعْفُرْ لِي
مَغْفِرَةً مِّنْ عِنْدِكَ	وَارْحَمْنِي			
إِنَّكَ أَنْتَ	الْعَفُورُ	الرَّحِيمُ		

461 ^{كَفَرَ} के सेगे लिखिये ।
ग्रामर :

163 ^{ذَكَرَ} के सेगे लिखिये ।

सबक – 16 दुआएँ

तरजुमा कीजिये ।

***** सोने के वक़्त की दुआ *****			
وَأَحْيَا	أَمُوتُ	بِاسْمِكَ	اَللّٰهُمَّ
***** नींद से जागने पर *****			
أَحْيَانَا	الَّذِي	اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ	
النُّشُورُ	وَالِيَهُ	أَمَاتَنَا	بَعْدَ مَا
***** (भूल जाने पर) يَسْمُ اللّٰهِ के वक़्त खाना *****			
وَأَخْرِهِ	فِي أَوَّلِهِ	يَسْمُ اللّٰهِ	
***** खाना खाने के बाद *****			
أَطْعَمَنَا	الَّذِي	اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ	
وَسَقَانَا	وَجَعَلَنَا	مِنَ الْمُسْلِمِينَ	

ग़ामर : ¹²² رَزَقَ के सेग़े लिखिये ।

⁷⁸ دَخَلَ के सेग़े लिखिये ।

¹⁴³ عَبَدَ के सेग़े लिखिये ।

सबक – 17

ضَرَبَ⁵⁸ के सेगे लिखिये ।

ظَلَمَ²⁶⁶ के सेगे लिखिये ।

غَفَرَ⁹⁵ के सेगे लिखिये ।

सबक – 18 कुरआनी दुआएँ

तरजुमा कीजिये ।

رَبِّ		زِدْنِي		عِلْمًا (20:114)	
رَبَّنَا		اِنَّا		فِي الدُّنْيَا	
				حَسَنَةً	
				وَفِي الْآخِرَةِ	
حَسَنَةً		وَقْنَا		عَذَابَ	
				النَّارِ (2:201)	

गामर : ¹⁰⁰سَمِعَ के सेगे लिखिय

⁵¹⁸عِلْمَ के सेगे लिखिये ।

³¹⁸عَمِلَ के सेगे लिखिये । _

सबक – 19 विभिन्न चीजें

तरजुमा कीजिये ।

1. وَمَا	أَرْسَلْنَاكَ	إِلَّا	رَحْمَةً	لِّلْعَالَمِينَ
اللَّهُ الَّذِي	خَلَقَكُمْ	ثُمَّ رَزَقَكُمْ	ثُمَّ يَمِيتُكُمْ	ثُمَّ يُحْيِيكُمْ
إِنَّ اللَّهَ	مَعَ الصَّابِرِينَ.	وَاللَّهُ	عَلِيمٌ	حَكِيمٌ
يُسَبِّحُ	لِلَّهِ	مَا فِي السَّمَاوَاتِ	وَمَا فِي الْأَرْضِ	
يَقُومُ	اعْبُدُوا اللَّهَ	مَا لَكُمْ	مِّنْ إِلَهِ	غَيْرِهِ
وَجَاهِدُوا	بِأَمْوَالِكُمْ	وَأَنْفُسِكُمْ	فِي سَبِيلِ اللَّهِ	

1719 قَالَ के सेगे लिखिये ।

1361 كَانَ के सेगे लिखिये ।

सबक – 20 विभिन्न चीजें

तरजुमा कीजिये ।

إِنَّا	لِلَّهِ	وَإِنَّا	إِلَيْهِ	رَاجِعُونَ.
إِنَّمَا الْأَعْمَالُ		بِالنِّيَّاتِ.		
الصَّلَاةُ	خَيْرٌ	مِّنَ النَّوْمِ	السَّلَامُ عَلَيْكُمْ	رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
كَمْ		فُلُوسٌ	عِنْدَكَ؟	كَمْ
مَلِكُ الْمَوْتِ	مَنْ رَبُّكَ	مَا دِينُكَ؟	كَيْفَ	الْحَالُ؟
إِنْ	شَاءَ	اللَّهُ		

197 ^{دَعَا} के सेगे लिखिये ।

277 ^{شَاءَ} के सेगे लिखिये ।

236 ^{جَاءَ} के सेगे लिखिये ।

सबक – 21

तरजुमा कीजिये ।

	هَذَا
	هَؤُلَاءِ
	ذَلِكَ
	أُولَئِكَ
	الَّذِي
	الَّذِينَ

APPENDIX I : 100 अल्फाज़ (शब्दों) की लिस्ट

नचि दिये गये दो सफ़ों पर के अल्फाज़ के मानी लिखिये । आपने शार्ट कोर्स में इनहें सीखा है । ये अल्फाज़ (और अगले सफ़ेह के अफ़आल) कुरआन करीम में तकरीबन 40,000 बार आये हैं ।

لا، لا، لا !!!		past إِذْ 239	رَحْمَن 57	الله (اللَّهُمَّ) 270
لا 173	2	future إِذَا 454	رَبِّ 970	أَحَدٌ (إِحْدَى fg) 85
لَمْ (past) 347		بَعْد 196	عَفُور 91	إِلَهَ (آلِهَة pl) 34
مَا 215	5	ثُمَّ 338	عَلِيم 162	كِتَاب (كُتِبَ pl) 261
غَيْر 147		عِنْدَ 197	كَثِير كَثِيرَة 74	مَلِك (مَلَائِكَة pl) 88
إِلَّا 666		حروف	رَحِيم 182	حَقَّ 247
إِنْ ... إِلَّا		Prepositions... جـ	آيات نیشانیوں	حَمْد 43
مَا ... إِلَّا		لِ، لِ 136	قُرْآن 70	دِين 92
هَذَا، هُوَ، ...		مِنْ 302	أَرْض 461	صَلَاة 83
هَذَا mg 225		عَنْ 404	سَمَاء (سَمَاوَات pl) 310	فَضْل 84
هُوَ، ...		مَعَ 163	أَنْبِيَاء ، رسل، ...	حَسَنَة (حَسَنَات pl) 31
هَذَا mg 427		بِ 510	رَسُول (رُسُل pl) 332	خَيْر 186
أَوَّلِكَ 204		فِي 165	نَبِي (نَبِيُون، نَبِيَّين، أَنْبِيَاء pl) 75	لोग, ...
الَّذِي mg 304		عَلَى 142	آدَم نُوح إِبْرَاهِيم لُوط 279	نَفْس (أَنْفُس pl) 293
الَّذِينَ mg 108		إِلَى 736	إِسْمَاعِيل يَعْقُوب (إِسْرَائِيل) 279	عَبْد (عِبَاد pl) 126
هُوَ، هُمْ، ...		حَتَّى 142	هُود شُعَيْب مُوسَى عِيسَى ابنِ مَرْيَم 225	إِنْسَان 65
هُوَ mg 481		إِنْ، أَنْ، إِنْ، أَنْ، ...	شَيْطَان وَغَيْرِهِ	نَاس 248
هُم mg 444		إِنْ 628	شَيْطَان (شَيَاطِين pl) 88	قَوْم 383
أَنْتَ mg 81		إِنْ 129	فِرْعَوْن 74	دُنْيَا 115
أَنْتُمْ mg 135		أَنْ 576	آخِرَة	سَبِيل (سَبُل pl) 176
أَنَا mg/fg 68		أَنْ 263	الْآخِرَة 115	صِرَاط 46
نَحْنُ mg/fg 86		إِنَّمَا 146	جَنَّة (جَنَّات pl) 147	عَالَم (عَالَمِينَ pl) 73
مَا؟، مَنْ؟، كَيْف؟ ...		لَوْ 200	الْجَنَّة 147	مَال (أَمْوَال pl) 86
مَا؟ **		يَا، يَا أَيُّهَا 150	جَهَنَّمَ 77	
مَنْ؟ 823		صفات	عَذَاب 322	
كَيْف؟ 83		أَوَّلِ أَوَّلَى 82	نَار 145	
كَمْ؟		آخِرِ آخِرَة 40	يَوْم (أَيَّام pl) 393	
إِذَا، ثُمَّ، بَعْد...			عَقِيدَة، ...	

इन अफ़आल (ثلاثي مجرد) के मानी और उनके पाँच अहेम सेगे लिखिये जैसा कि पहली लाइन में दिया गया है ।

करना	فَعْل	مَفْعُول	فَاعِل	اِفْعَالُ	يَفْعُلُ	فَعْلَ	105
						فَتَحَ	29
						جَعَلَ	346
						نَصَرَ	92
						خَلَقَ	248
						كَفَرَ	461
						ذَكَرَ	163
						رَزَقَ	122
						دَخَلَ	78
						عَبَدَ	143
						ضَرَبَ	58
						غَفَرَ	95
						صَبَرَ	53
						ظَلَمَ	266
						سَمِعَ	100
						رَحِمَ	148
						عَلِمَ	518
						عَمِلَ	318
						قَالَ	1719
						قَامَ	55
						كَانَ	1361
						دَعَا	197
						شَاءَ	277
						جَاءَ	236

APPENDIX II: SHORT COURSE TEXT ONLY (FOR QUICK REVISION)

PART 2: नामज़ के अज़कार	PART 1: सूरह अल फ़तिहा और आख़री 6 सूरेतें
वजू से पेहले की दुआ بِسْمِ اللَّهِ वजू के बाद की दुआ	أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿١﴾ سورة الفاتحة:
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ इक़ामत	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (1) الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (2) الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (3) مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ (4) إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ (5) اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (6) صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ (7)
اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ﴿١﴾ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ﴿٢﴾ حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ ﴿٣﴾ حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ ﴿٤﴾ قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ ﴿٥﴾ قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ ﴿٦﴾ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ सना	سورة العصر: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَالْعَصْرِ (1) إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ (2) إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالحَقِّ وَتَوَّصُوا بِالصَّبْرِ (3) سورة الفتح: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ रुकू और सजदे के अज़कार	إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ (1) وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا (2) فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْ لَهُ كَانَ تَوَّابًا (3) سورة الإخلاص: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ ﴿١﴾ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ ﴿٢﴾ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ ﴿٣﴾ سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى ﴿٤﴾ तशह-हुद	قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ (1) اللَّهُ الصَّمَدُ (2) لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ (3) وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ (4) سورة الفلق: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحِمَتُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ दरूद	قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ (1) مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ (2) وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ (3) وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ (4) وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ (5) سورة التاس: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ दरूद के बाद की दुआ	قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ (1) مَلِكِ النَّاسِ (2) إِلَهِ النَّاسِ (3) مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ (4) الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ (5) مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ (6) سورة الكافرون: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ (1) لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ (2) وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ (3) وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ (4) وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ (5) لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ (6)

مَنْ رَبُّكَ مَا دِينُكَ؟ كَيْفَ الْحَالُ؟ مَلِكُ الْمَوْتِ
إِنْ شَاءَ اللَّهُ

- كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ...
- وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ
- خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ
- إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ
- رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا
- الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ
- أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا

=====

PART 3: SUPPLICATIONS ETC.

सोने के वक़्त की दुआ

اَللّٰهُمَّ بِاسْمِكَ اَمُوتُ وَاَحْيَا

नींद से जागने पर

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ اَحْيَاَنَا بَعْدَ مَا اَمَاتَنَا وَاِلَيْهِ النُّشُوْرُ

वक़्त करते शुरू खाना بِسْمِ اللّٰهِ يَا بِسْمِ اللّٰهِ فِيْ اَوَّلِهِ
وَاٰخِرِهِ

खाना खाने के बाद

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ اَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ

कुरआनी दुआएँ

رَبِّ زِدْنِيْ عِلْمًا (20:114)

رَبَّنَا اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ
النَّارِ (2:201)

1- मुतफ़र्रिकात

1. وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

اللّٰهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يَمِيْتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ
إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ.

وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ

يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ

يَقُوْمُ اَعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُ

وَجَاهِدُوا بِاَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ

2- मुतफ़र्रिकात

اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رٰجِعُوْنَ.

اللّٰهُ وَلِيُّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا يُخْرِجُهُمْ مِّنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ

اِنَّمَا الْاَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ.

لَوْ تَفْتَحْ عَمَلَ الشَّيْطٰنِ

الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِّنَ النَّوْمِ

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ

رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ، رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا

كَمْ فُلُوْسٍ عِنْدَكَ؟ كَمْ هَذَا؟

APPENDIX III: VOCABULARY SHEETS OF THE SHORT COURSE

(Photocopy the 2 pages on a sheet & keep it in your pocket)

Make Du'aa + Visualize the day when I understand it all + Affirm that I am learning Qur'an.

بِسْمِ اللَّهِ	अल्लाह के नाम से	3	آمَنُوا	ईमान लाए	3	لَمْ يَلِدْ	न उस ने (किसी को) जना	
अल-फ़ातिहा और 6 सुरतें		3	عَمِلُوا	अमल किए	3	لَمْ يُولَدْ	न वह जना गया	
सूरह 1 अल-फ़ातिहा		3	الصَّالِحَاتِ	नेक	4	لَمْ يَكُنْ	नहीं है	
أَعُوذُ	मैं पनाह में आता हूँ	3	تَوَاصَوْا	एक दूसरे को वसीयत की	4	لَهُ	उस का	
بِاللَّهِ	अल्लगह की	3	حَقِّ	हक्	4	كُفُّوا	हमसर	
مِنْ	से	3	صَبْرٍ	सब्र	4	أَحَدٌ	कोई	
الرَّحِيمِ	मरदूद	सूरह 109 अल-काफ़िरून			सूरह 113 अल-फलक़			
1	اسْمِ	नाम	1	قُلْ	कह दीजिए	1	فَلَقْ	सुव्ह
1	الرَّحْمَانُ	बहुत मेहेरबान	1	يَا أَيُّهَا	ऐ	2	مِنْ شَرِّ	शर से
1	الرَّحِيمِ	रहेम करने वाला	1	الْكَافِرُونَ	काफ़िरो	2	خَلَقَ	उस ने पैदा किया
2	الْحَمْدُ	तमाम तारीफ़े	2	لَا أَعْبُدُ	नहीं मैं इबादत करता	3	غَاسِقٍ	अन्धेरा
2	لِ	लिये	2	مَا تَعْبُدُونَ	जिस की तुम इबादत करते हो	3	إِذَا وَقَبُ	जब छा जाए
2	رَبِّ الْعَالَمِينَ	तमाम जहानों का रब	3	أَنْتُمْ	तुम	4	نَفَّاثَاتِ	फूँके मारने वालीयाँ
4	مَلِكٍ	मालिक	3	عَابِدُونَ (عَابِد)	इबादत करने वाले	4	عُقَدٍ	गिरहें
4	يَوْمٍ	दिन	4	أَنَا	मैं	5	حَاسِدٍ	हसद करने वाला
4	الدِّينِ	वदला	4	مَا عِبَدْتُمْ	जिस की तुम ने इबादत की	5	إِذَا حَسَدَ	जब वह हसद करे
5	إِيَّاكَ	सिर्फ़ तैरी ही	6	لَكُمْ	तुम्हारे लिए	सूरह 114 अन-नास		
5	نَعْبُدُ	हम इबादत करते हैं	6	دِينَكُمْ	तुम्हारा दीन	1	نَاسٍ	लोग
5	وَ	और	6	لِي	मेरे लिए	2	مَلِكٍ	बादशाह
5	نَسْتَعِينُ	हम मदद चाहते हैं	सूरह 110 अन.नस			3	إِلَهِ	माबूद
6	اهْدِنَا	हमें हिदायत दे	1	إِذَا جَاءَ	जब आजाए	4	وَسْوَاسٍ	वस्वसा डालने वाला
6	صِرَاطَ	रासता	1	نَصْرٍ	मदद	4	الْخَنَاسِ	छुप कर हमला करने वाला
6	مُسْتَقِيمٍ	सीधा	1	فَتْحٍ	फ़तह	5	يُوسُوسِ	वस्वसा डालता है
7	الَّذِينَ	उन लोगों का	2	يَدْخُلُونَ	दाख़िल हो रहे हैं	5	صُدُورٍ	सीने
7	أَنْعَمْتَ	तू ने इन्आम किया	2	أَفْوَاجًا	फ़ौज दर फ़ौज	6	جَنَّةٍ	जिन
7	عَلَيْهِمْ	उन पर	3	سَبِّحْ	पाकी बयान करें	नमाज़ में पढ़ने की चीज़ें		
7	غَيْرِ	न	3	اسْتَغْفِرْ	बख़्तिश मांगें	बजू के बाद		
7	مَغْضُوبٌ	ग़ज़ब किया गया	3	إِنَّهُ	बेशक वह	أَشْهَدُ	मैं गवाही देता हूँ	
7	لَا	न	3	كَانَ	है	أَنْ	कि	
7	الضَّالِّينَ	जो गुमराह हुए	3	تَوَابًا	बड़ा तौबा कुबूल करने वाला	لَا إِلَهَ	नहीं है कोई माबूद	
सूरह 103 अल-अस		सूरह 112 अल-इख़लास			إِلَّا اللَّهُ	सिवाए अल्लाह के		
1	وَالْعَصْرِ	क़सम ज़माने की	الإِخْلَاصِ		ख़ालिस करना	أَنْ	कि	
2	إِنَّ	बेशक	1		هُوَ	वह	عَبْدُهُ	उसके बन्दे
2	إِنْسَانٍ	इन्सान	1		أَحَدٌ	एक	وَرَسُولُهُ	और उसके रसूल
2	خُسْرٍ	ख़सारा	2		الصَّمَدُ	बेनियाज़	اللَّهُمَّ	ऐ अल्लाह!
3	إِلَّا	सिवाए					اجْعَلْنِي	बना दे मुझे

التَّوَّابِينَ	खूब तौबा करने वाले
الْمُتَطَهِّرِينَ	पाक साफ़ रहेने वाले
इक़ामत	
حَيَّ عَلَى	आओ तरफ़
الصَّلَاةِ	नमाज़
الْفَلَاحِ	कामयाबी
قَدْ قَامَتْ	तहकीक़ खड़ी हो गई
خَيْرٌ	बेहतर है
مِنَ النَّوْمِ	नीनद से
सना	
سُبْحَانَكَ	पाक है तू
وَبِحَمْدِكَ	और तारीफ़ है तेरे लिए
وَتَبَارَكَ	और बरकत वाला है
وَتَعَالَى	और बुलंद व वाला
جَدُّكَ	तेरी बुजुर्गी
غَيْرُكَ	सिवाए तेरे
रुकू व सजदे के अज़कार	
الْعَظِيمِ	अज़मत वाला
سَمِعَ	सुन ली
لِمَنْ	उसकी जिसने
حَمْدَهُ	तारीफ़ की उसकी
الْأَعْلَى	सबसे बुलंद
तशह-हुद	
التَّحِيَّاتِ	सभी कौली (जुवान की)
وَالصَّلَوَاتِ	इबादतें
وَالطَّيِّبَاتِ	और सभी बदनी इबादतें
السَّلَامِ	और सभी माली इबादतें
النَّبِيِّ	सलाम हो
رَحْمَتِ	नबी
بِرَّكَاتِهِ	रहमत
عِبَادِ	बरकतें उसकी
الصَّالِحِينَ	बंदे
	नेक
दरूद	
صَلِّ عَلَى	दरूद (रहमत) भेज
الْ	आल, खानदान वाले
كَمَا	जैसे

حَمِيدٌ	तारीफ़ के काबिल
مَجِيدٌ	बुजुर्गी वाला
بَارِكٌ	बरकत अता फ़रमा
दुआएँ	
رَبِّ	ऐ मेरे रब
زِدْنِي	ज़्यादा कर मुझे
عِلْمًا	इल्म
آتَا	हमें दे
حَسَنَةً	भलाई
وَقَنَا	और हमें बचा
عَذَابِ	अज़ाब
النَّارِ	आग (दोज़ख)
सोने के वक़्त की दुआ	
أَمُوتُ	मैं मरता हूँ
أَحْيَا	और मैं जीता हूँ
नींद से जागने पर	
أَحْيَانَا	जिंदा किया हमको
أَمَاتَنَا	मौत दी के हमको
النُّشُورِ	उठ कर जाना है
खाना शुरू करते वक़्त	
أَوَّلِهِ	उस का शुरू
آخِرِهِ	उस का आखिर
विभिन्न चीज़ें	
وَمَا	और नहीं
أَرْسَلْنَاكَ	हम ने भेजा आपको
إِلَّا	मगर
رَحْمَةً	रहमत बना कर
خَلَقْنَاكُمْ	पैदा किया तुमको
ثُمَّ	फिर
رَزَقْنَاكُمْ	रिज़क दिया तुम को
يُمِيتُكُمْ	मौत देगा तुमको
يُحْيِيكُمْ	ज़िन्दगी देगा तुमको
إِنَّ	बेशक
مَعَ	साथ
الصَّابِرِينَ	सब्र करने वाले
عَلِيمٌ	जान्ने वाला

حَكِيمٌ	हिक्मत वाला
يُسَبِّحُ	तसबीह करता है
السَّمَاوَاتِ	आसमान
(سَمَاءِ)	
أَرْضِ	ज़मीन
اعْبُدُوا	इबादत करो
جَاهِدُوا	जिहाद करो, पूरी कोशिश करो
أَمْوَالِ (مَالِ)	मालों
أَنْفُسِ (نَفْسِ)	जानों
إِلَيْهِ	उस की तरफ़
رَاجِعُونَ	लौटने वाले
إِنَّمَا	बस, सिर्फ़
أَعْمَالِ (عَمَلِ)	आमाल
هُمْ	वोह
أَنْتُمْ	तुम सब
نَحْنُ	हम
هِيَ	वह (औरत या लड़की)
هَذَا	येह
هَؤُلَاءِ	येह सब
ذَلِكَ	वह
أُولَئِكَ	वह सब
رَبُّهُ، رَبُّهُمْ، رَبُّكَ، رَبُّكُمْ، رَبِّي، رَبَّنَا (رَبُّهَا)	
لَهُ، لَهُمْ، لَكَ، لَكُمْ، لِي، لَنَا	
مِنْهُ، مِنْهُمْ، مِنْكَ، مِنْكُمْ، مِنِّي، مِنَّا	
عَنْهُ، عَنْهُمْ، عَنْكَ، عَنْكُمْ، عَنِّي، عَنَّا	
مَعَهُ، مَعَهُمْ، مَعَكَ، مَعَكُمْ، مَعِي، مَعَنَا	
بِهِ، بِهِمْ، بِكَ، بِكُمْ، بِي، بِنَا	
فِيهِ، فِيهِمْ، فِيكَ، فِيكُمْ، فِيَّ، فِينَا	
عَلَيْهِ، عَلَيْهِمْ، عَلَيْكَ، عَلَيْكُمْ، عَلَيَّ، عَلَيْنَا	
إِلَيْهِ، إِلَيْهِمْ، إِلَيْكَ، إِلَيْكُمْ، إِلَيَّ، إِلَيْنَا	
فَعَلَ، فَعَلُوا، فَعَلْتَ، فَعَلْتُمْ، فَعَلْتُ، فَعَلْنَا	
يَفْعَلُ، يَفْعَلُونَ، تَفْعَلُ، تَفْعَلُونَ، أَفْعَلُ، تَفْعَلُ	
أَفْعَلُ، أَفْعَلُوا، لَا تَفْعَلُ، لَا تَفْعَلُوا	
فَاعِلٌ، مَفْعُولٌ، فِعْلٌ (فَعَلْتُ، تَفْعَلُ)	
www.understandquran.com	